Teitl	**Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gwneud i Bob Cyswllt Gyfrif (GBCG) / Hwb**
Rhif yr eitem	**5**
Dyddiad y Cyfarfod	**19 Tachwedd 2024**

Ystyried a rhoi sylwadau ar y materion canlynol:

Cefndir

Sefydlodd y BGC Grŵp Gorchwyl a Gorffen GBCG / Hwb fel rhan o'i **Amcan Llesiant: Trechu Tlodi a'i effeithiau.**

Mae'r camau allweddol yn cynnwys:

- Yn y tymor byr, i ymchwilio, dadansoddi a pharatoi mewnwelediad ar y cyfleoedd a'r rhwystrau o ran Gwneud i Bob Cyswllt Gyfrif ar draws sefydliadau y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.
- Ymchwilio, dadansoddi a pharatoi mewnwelediad ar y cyfleoedd a'r rhwystrau o ran yr Hwb.
- Paratoi mewnwelediad o'r heriau allweddol sy'n wynebu ein preswylwyr a'n cymunedau, gan ystyried yn benodol y rhai sy'n wynebu anfantais economaidd-gymdeithasol a grwpiau gwarchodedig.
- Ystyried dulliau sefydliadol o fynd i'r afael â thlodi ac unrhyw gynlluniau gweithredu sy'n cael eu datblygu / sydd wedi'u cymeradwyo.
- Paratoi cynigion clir i'w cymeradwyo gan y BGC a chyd-gynhyrchu dulliau i wella Llesiant a dangos ein cyfraniad i'r Pum Ffordd o Weithio.

Gwneud i Bob Cyswllt Gyfrif

Mae Gwneud i Bob Cyswllt Gyfrif yn ddull o newid ymddygiad sy'n defnyddio'r miliynau o ryngweithiadau o ddydd i ddydd sydd gan sefydliadau ac unigolion â phobl eraill i'w cefnogi i wneud newidiadau cadarnhaol i'w hiechyd a'u lles corfforol a meddyliol. Mae'n galluogi cyflwyno gwybodaeth ffordd o fyw iach gyson a chryno ac yn galluogi unigolion i gymryd rhan mewn sgyrsiau am eu hiechyd ar raddfa ar draws sefydliadau a phoblogaethau.

Nod dull GBCG yw grymuso staff sy'n gweithio'n benodol mewn gwasanaethau iechyd a sefydliadau partner, i gydnabod y rôl sydd ganddynt wrth hyrwyddo ffyrdd iach o fyw, cefnogi newid ymddygiad a chyfrannu at leihau'r risg o glefyd cronig. Mae'r gydnabyddiaeth hon yn ymestyn nid yn unig i'w rhyngweithio â chleientiaid/cleifion, ond hefyd i'w hiechyd a'u lles eu hunain a iechyd eu ffrindiau, eu teuluoedd a'u cydweithwyr.
Er mwyn bod yn llwyddiannus, ni ddylid ystyried GBCG fel menter iechyd cyhoeddus ar wahân, ond mae'n rhan o'r hyn rydyn ni i gyd yn ei wneud. Bydd mabwysiadu'r dull hwn yn ein galluogi i symud i sefyllfa lle mae trafod ffordd o fyw a lles yn arferol, yn anfeirniadol ac yn rhan annatod o gyfrifoldeb proffesiynol a chymdeithasol pawb.

Mae llawer o fanteision i GBCG, gan gynnwys

- Gall gweithredu GBCG gefnogi sefydliadau i gyflawni eu cyfrifoldebau craidd tuag at iechyd a lles eu poblogaeth leol.
- Gall gynorthwyo sefydliadau i gyflawni cyfrifoldebau tuag at eu gweithluoedd, er enghraifft drwy wella ymwybyddiaeth staff o faterion iechyd a lles; ac o ran gwella sgiliau, hyder a chymhelliant staff ac o bosibl dod â gwelliannau i iechyd a lles staff.
- Gellir ymgorffori gweithgaredd GBCG fel rhan o fentrau gwella iechyd neu wella'r gweithlu presennol, er enghraifft, wrth fynd i'r afael â mynediad at ddewisiadau bwyd iachach.

- Gall GBCG fod yn effeithiol wrth helpu i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd ac effaith penderfynyddion ehangach iechyd, trwy gefnogi newid ymddygiad unigol. Er enghraifft, mae rhai gwasanaethau lleol yn defnyddio'r dull i ymgysylltu â phoblogaethau lleol wrth reoli dyled, gweithredu tuag at gael gwaith neu fynd i'r afael â materion tai.

Darparu cyngor a chymorth

Mae nifer o'r sefydliadau BGC yn darparu cyngor a chefnogaeth i breswylwyr ar nifer o faterion, gyda chostau byw / cymorth tlodi yn dod yn ganolbwynt cynyddol yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Yng **Nghyngor Sir Caerfyrddin**, mae'r Tîm Gwasanaethau Cwsmeriaid o fewn Marchnata a'r Cyfryngau yn darparu gwasanaethau a chymorth amrywiol i gwsmeriaid, gan gynnwys trin cysylltiadau drwy wasanaethau ffôn ac wyneb yn wyneb. Mae'r adran hefyd yn cydweithio â sefydliadau partner lluosog i wella darparu gwasanaethau. Gall cwsmeriaid gyrraedd yr adran gwasanaeth drwy'r brif linell ffôn neu wyneb yn wyneb yn lleoliadau Hwb a Hwb Bach y Wlad. Mae'r Ganolfan Gyswllt yn ymdrin â thua 180,000 o alwadau'n flynyddol, gan fynd i'r afael â materion yn ymwneud â gwastraff, ailgylchu, priffyrdd, addysg, tai a thaliadau, gyda'r Hwb yn darparu gwasanaethau cymhleth ychwanegol, gan gynnwys y dreth gyngor, budd-daliadau tai, bathodynnau glas, a thrwyddedu.
Mae'r fenter Hawliwch yr hyn sy’n Ddyledus, a gychwynnwyd ym mis Mai 2021, yn cynnig cefnogaeth gyfannol i gwsmeriaid, gydag Ymgynghorwyr Hwb yn ymdrin â 4,306 o atgyfeiriadau ac yn ymestyn gwasanaethau i ardaloedd gwledig drwy Hwb Bach y Wlad.

Crëwyd y **Cynllun Diogelu Camfanteisio Ariannol Safonau Masnach (FESS)** yn 2014 i atal twyll yn erbyn pobl fregus. Mae'r cynllun yn cysylltu gweithgareddau atal twyll a diogelu ariannol safonau masnach presennol â gofynion polisi Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 20151. Mae'r FESS yn atgyfnerthu deg prosiect diogelu ariannol yn un portffolio gyda'r nod o hyrwyddo iechyd, diogelwch a lles trigolion lleol ac mae'n cynnwys prosiectau fel Blocio a Monitro Galwadau Niwsans Gwir Alwad, Cynllun Masnachwyr Dibynadwy Prynu gyda hyder ac ymyriadau dyled ac iechyd meddwl.

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn darparu gwasanaethau ac adnoddau amrywiol sydd ar gael ar gyfer rheoli a chyfathrebu perygl llifogydd. Mae Hwb Cwsmeriaid CNC yn cynnig cyngor a gwybodaeth gyffredinol, ac mae Canolfan Cyfathrebu Digwyddiad CNC, sy'n gweithredu 24/7 yn cefnogi adrodd am ddigwyddiadau. Mae canolfan alwadau Floodline hefyd yn darparu cyngor a gwybodaeth am lifogydd. Nodwyd cyfleoedd i gynyddu cydweithio â phartneriaid i deilwra cyngor perygl llifogydd i sectorau penodol e.e. cynnwys gwybodaeth perygl llifogydd gydag ap gwybodaeth tenantiaid CSG a sicrhau bod y tudalennau perygl llifogydd yn cyfeirio at wybodaeth sy'n seiliedig ar argyfwng yr Awdurdod Lleol.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn cynnig amrywiaeth o ddarpariaethau cyngor a chymorth gyda'r nod o wella diogelwch a lles y cyhoedd. Maent yn darparu gwybodaeth am ddiogelwch y cyhoedd, rhaglenni atal ac amddiffyn, a gorchudd ymateb brys ar gyfer canolbarth a gorllewin Cymru. Mae'r gwasanaethau allweddol yn cynnwys y Gwiriadau Diogelwch yn y Cartref, sy'n cynnwys cyngor ac offer diogelwch yn y cartref fel larymau mwg a larymau carbon monocsid os oes angen. Mae'r gwasanaeth hefyd yn gweithio'n agos gyda'r gymuned a phartneriaid wrth ymweld ag ysgolion, cynnal ymweliadau Diogel ac Iach a gorfodi deddfwriaeth diogelwch tân.

Canfyddiadau

- Ymchwiliwyd i'r Safonau cenedlaethol ac roedd aelodau gorchwyl a gorffen yn credu bod y gofynion yn eithaf beichus ac yn gofyn am gryn dipyn o adnoddau pwrpasol (ariannol a dynol) i weithio tuag at achredu. Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn parhau i edrych ar hyn ar lefel genedlaethol.
- Adolygwyd yr hyfforddiant Lefel 1 GBGC a chredai'r aelodau y byddai'r modiwl rhagarweiniol hwn yn rhoi lefel dda o wybodaeth i staff gwasanaethau cyhoeddus ar y rheng flaen ynghylch sgyrsiau llesiant a sut i nodi cyfleoedd i drafod / cyfeirio aelodau'r cyhoedd at gyngor a chefnogaeth.
- Mae perthnasoedd gwaith da ar waith rhwng sefydliadau'r BGC; fodd bynnag, mae'n amserol ffurfioli trefniadau ac edrych ymhellach i brotocolau rhannu gwybodaeth ac ystyried y gwaith sy'n cael ei arwain gan Llesiant Delta i lansio platfform rhannu data.

• Mae cyfle hefyd i wella'r ffordd y mae sefydliadau BGC yn cyfeirio i'w gilydd ac roedd aelodau'n credu y gallai tudalen wybodaeth ar-lein (a allai gael ei chynnal gan Gyngor Sir Caerfyrddin) gael ei datblygu a'i chadw'n gyfredol. Byddai hefyd yn gyfle i godi ymwybyddiaeth o ymgyrchoedd sefydliadol a darparu gwybodaeth i bartneriaid eraill nad ydynt o bosibl yn darparu cyngor yn uniongyrchol (e.e. cymorth Lles Myfyrwyr drwy'r Brifysgol a Cholegau).		
I drafod a chytuno: • Datblygu presenoldeb ar y we ar y cyd i sicrhau bod gwasanaethau cyngor a chymorth a ddarperir ar draws y sefydliadau BGC yn cael eu hyrwyddo a'u cydlynu. • Bod aelodau staff rheng flaen allweddol o fewn sefydliadau BGC yn cael eu hannog i gwblhau hyfforddiant Lefel 1 GBCG (e-ddysgu). • Bod y grŵp yn parhau i gwrdd i ganolbwyntio ar y mewnwelediad sy'n wynebu ein cymunedau a grwpiau a warchodir yn benodol.	**A oes angen penderfyniad?**	**Ie**
Cynigiwyd gan		
Llinos Evans, Tîm Cefnogi BGC		